

1151

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 30 lipca 2002 r.

w sprawie wyłączenia niektórych kategorii porozumień, zawieranych między przedsiębiorcami prowadzącymi działalność ubezpieczeniową, spod zakazu porozumień ograniczających konkurencję.

Na podstawie art. 7 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 122, poz. 1319, z 2001 r. Nr 110, poz. 1189 i Nr 154, poz. 1800 oraz z 2002 r. Nr 129, poz. 1102) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) warunki, jakie muszą być spełnione, aby porozumienia, zawierane między przedsiębiorcami prowadzącymi działalność ubezpieczeniową, zostały uznane za wyłączone spod zakazu, o którym mowa w art. 5 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, zwanej dalej „ustawą”;
- 2) klauzule, których występowanie w porozumieniu nie uznaje się za naruszenie art. 5 ustawy;
- 3) klauzule, których występowanie w porozumieniu stanowi naruszenie art. 5 ustawy;
- 4) okres obowiązywania wyłączenia.

§ 2. Użyte w rozporządzeniu określenia oznaczają:

- 1) wyłączenie — wyłączenie spod zakazu, o którym mowa w art. 5 ustawy;
- 2) produkt ubezpieczeniowy — usługę polegającą na udzielaniu, na podstawie umowy ubezpieczenia, ochrony na wypadek wystąpienia zdarzenia losowego określonego w tej umowie;
- 3) grupa ubezpieczeniowa — grupę przedsiębiorców prowadzących działalność ubezpieczeniową bezpośrednią, z których każdy zobowiązuje się prowadzić w imieniu i na rzecz wszystkich członków grupy działalność w zakresie ubezpieczeń od określonych typów ryzyka albo zobowiązuje się powierzyć prowadzenie takiej działalności w imieniu i na rzecz wszystkich członków grupy jednemu z jej członków, wspólnemu przedstawicielowi albo wspólnej jednostce organizacyjnej utworzonej w tym celu;
- 4) grupa reasekuracyjna — grupę skupiającą co najmniej jednego przedsiębiorcę prowadzącego działalność ubezpieczeniową bezpośrednią oraz przedsiębiorców prowadzących działalność reasekuracyjną lub bezpośrednią i reasekuracyjną, którzy zobowiązują się wzajemnie reasekurować całość lub część swoich zobowiązań związanych z ubezpieczaniem od określonych typów ryzyka, z których każdy może ponadto prowadzić w imieniu i na

rzecz wszystkich członków grupy działalność w zakresie reasekuracji zobowiązań związanych z ubezpieczeniem od określonych typów ryzyka;

- 5) przedsiębiorca prowadzący działalność ubezpieczeniową — zakład ubezpieczeń i reasekuracji, zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji;
- 6) badania — działania techniczne, które polegają na określeniu jednej lub wielu cech danego produktu lub usługi, zgodnie z ustalonymi zasadami;
- 7) certyfikacja — działania wykazujące, że należycie zidentyfikowany produkt albo usługa są zgodne z warunkami lub specyfikacjami technicznymi określonymi w porozumieniu.

§ 3. Wyłącza się spod zakazu, o którym mowa w art. 5 ustawy, porozumienia zawierane między przedsiębiorcami prowadzącymi działalność ubezpieczeniową w rozumieniu przepisów o działalności ubezpieczeniowej, dotyczące:

- 1) ustalania podstaw taryf składek i prowizji na podstawie wspólnie opracowanych danych statystycznych lub liczby zgłoszonych roszczeń;
- 2) ustalania standardów ogólnych warunków ubezpieczeń i wspólnych modeli przedstawiających ryzyko;
- 3) wspólnego ubezpieczania od pewnych typów ryzyka;
- 4) ustalania standardowych zasad badania i certyfikacji urządzeń zabezpieczających, o ile porozumienia te spełniają warunki określone w rozporządzeniu.

Rozdział 2

Porozumienia dotyczące ustalania podstaw taryf składek i prowizji

§ 4. Wyłączenie stosuje się do porozumień dotyczących:

- 1) obliczania przeciętnych kosztów ubezpieczenia lub określania i rozpowszechniania zestawień dotyczących w szczególności: śmiertelności, zachorowalności, wypadkowości i kalectwa, w związku z ubezpieczeniami zawierającymi elementy kapitalizacji, w oparciu o dane odnoszące się do identycznych lub porównywalnych typów ryzyka w ilości umożliwiającej opracowanie statystyczne, dotyczących rocznych okresów ubezpieczenia przyjętych jako okresy odniesienia i przedstawiających:

- a) ilość roszczeń zgłaszanych w danym okresie,
 - b) ilość typów ryzyka ubezpieczanych w każdym rocznym okresie ubezpieczenia w danym okresie odniesienia,
 - c) wysokość odszkodowań wypłaconych lub należnych w danym okresie,
 - d) wysokość kapitału inwestycyjnego związanego z danym ubezpieczeniem w każdym rocznym okresie ubezpieczenia;
- 2) przeprowadzania badań w zakresie prawdopodobnego wpływu czynników niezależnych od stron porozumienia na częstotliwość i wartość zgłaszanych roszczeń lub stopy zysku związane z inwestycjami różnych typów, a także rozpowszechniania wyników tych badań.

§ 5. Wyłączenie stosuje się, jeżeli jednocześnie:

- 1) obliczenia, zestawienia lub wyniki badań, o których mowa w § 4, w formie opracowanej i rozpowszechnianej zawierają oświadczenie, że nie mają charakteru wiążącego;
- 2) obliczenia lub zestawienia, o których mowa w § 4 w pkt 1, nie uwzględniają obciążeń na rezerwy, przychodów z aktywów stanowiących pokrycie rezerw, przewidywanych zysków stron porozumienia, a także kosztów administracyjnych lub gospodarczych związanych z prowadzoną działalnością, w tym prowizji wypłacanych pośrednikom, podatków lub innych danin publicznych;
- 3) obliczenia, zestawienia lub wyniki badań, o których mowa w § 4, nie pozwalają na identyfikację danych dotyczących poszczególnych stron porozumienia.

§ 6. 1. Wyłączenia nie stosuje się do porozumień, których strony zobowiązują się nie korzystać lub zobowiązują się spowodować, aby osoby trzecie nie korzystały z obliczeń, zestawień lub wyników badań innych niż te, o których mowa w § 4.

2. Wyłączenia nie stosuje się także do porozumień dotyczących badań, o których mowa w § 4 w pkt 2, o ile badania te są oparte na hipotezach niemożliwych do udowodnienia.

Rozdział 3

Porozumienia dotyczące ustalania standardów ogólnych warunków ubezpieczeń i wspólnych modeli przedstawiających zyski

§ 7. Wyłączenie stosuje się do porozumień dotyczących określania i rozpowszechniania:

- 1) standardów ogólnych warunków ubezpieczeń bezpośrednich;
- 2) wspólnych modeli przedstawiających zyski, które mają być osiągnięte z tytułu ubezpieczenia zawierającego elementy kapitalizacji.

§ 8. Wyłączenie stosuje się, o ile standardy ogólnych warunków ubezpieczeń, o których mowa w § 7 w pkt 1:

- 1) są określone i rozpowszechniane z zastrzeżeniem, że nie mają charakteru wiążącego;
- 2) stanowią, że możliwe jest uzgodnienie przez strony umowy ubezpieczenia innych warunków;
- 3) są dostępne dla każdego i dostarczane na żądanie.

§ 9. Wyłączenia nie stosuje się do porozumień zawierających postanowienia, które:

- 1) wyłączają z zakresu umowy ubezpieczenia szkody normalnie związane z rodzajem ubezpieczenia, do którego należy dana umowa;
- 2) uzależniają objęcie ochroną ubezpieczeniową określonych typów ryzyka od przyjęcia dodatkowych warunków, o ile nie towarzyszy temu informacja, że każdy z przedsiębiorców prowadzących działalność ubezpieczeniową może zrezygnować z zastosowania takiego postanowienia;
- 3) narzucają objęcie zakresem ogólnego ubezpieczenia typów ryzyka, na które istotna liczba ubezpieczonych nie jest jednocześnie narażona, o ile nie towarzyszy temu informacja, że każdy z ubezpieczycieli może zaproponować ubezpieczenie o innym zakresie;
- 4) określają kwotę odszkodowania lub wysokość kwoty, którą ubezpieczający jest obowiązany sam pokryć (udział własny);
- 5) umożliwiają przedsiębiorcy prowadzącemu działalność ubezpieczeniową, bez wyraźnej zgody ubezpieczającego, utrzymanie obowiązywania umowy ubezpieczenia pomimo ograniczenia przez przedsiębiorcę prowadzącego działalność ubezpieczeniową jej zakresu, zmiany wysokości składki bez zmiany ryzyka lub zakresu umowy (z zastrzeżeniem klauzul indeksacyjnych), lub innej zmiany treści umowy ubezpieczenia;
- 6) umożliwiają przedsiębiorcy prowadzącemu działalność ubezpieczeniową zmianę okresu obowiązywania ochrony ubezpieczeniowej bez wyraźnej zgody ubezpieczającego;
- 7) w przypadku ubezpieczeń innych niż na życie, narzucają ubezpieczającemu okres obowiązywania ochrony ubezpieczeniowej przekraczający trzy lata;
- 8) narzucają okres, na który umowa ubezpieczenia ulega automatycznemu przedłużeniu, o ile ubezpieczający nie złoży przeciwnego oświadczenia przed upływem określonego terminu, jeżeli okres ten przekracza jeden rok;
- 9) narzucają ubezpieczającemu obowiązek wyrażenia zgody na wznowienie obowiązywania umowy ubezpieczenia, której obowiązywanie zostało zawieszone w związku z ustaniem ryzyka, w przypadku gdy ponownie zaistnieje ryzyko podobnego rodzaju;

- 10) wymagają od ubezpieczającego zawierania z tym samym przedsiębiorcą prowadzącym działalność ubezpieczeniową ubezpieczeń od różnych typów ryzyka;
- 11) zobowiązują ubezpieczającego, w przypadku zbycia ubezpieczonej rzeczy, do dokonania przeniesienia na nabywcę praw i obowiązków z tytułu umowy ubezpieczenia.

§ 10. Wyłączenia nie stosuje się do porozumień:

- 1) których strony zobowiązują się nie wykorzystywać lub zobowiązują się spowodować, aby osoby trzecie nie wykorzystywały standardów ogólnych warunków ubezpieczeń innych niż te, o których mowa w § 7 w pkt 1;
- 2) na podstawie których zostają wyłączone z zakresu ubezpieczenia określone typy ryzyka związane z cechami właściwymi określonym kategoriom ubezpieczających, z wyjątkiem przypadku określania standardów ogólnych warunków ubezpieczeń dla określonych grup społecznych lub zawodowych;
- 3) zawierających postanowienia niewymienione w § 9, wprowadzające istotną nierównowagę na niekorzyść ubezpieczającego między prawami a zobowiązaniami stron na podstawie umowy ubezpieczenia.

§ 11. Wyłączenia nie stosuje się do porozumień:

- 1) dotyczących wspólnych modeli przedstawiających zyski, o ile modele te zawierają jedynie określone stopy procentowe lub wartości wskazujące na wysokość kosztów administracyjnych;
- 2) których strony zobowiązują się nie wykorzystywać lub zobowiązują się spowodować, aby osoby trzecie nie wykorzystywały modeli przedstawiających zyski, które mają być osiąganymi z tytułu ubezpieczenia zawierającego elementy kapitalizacji, innych niż te, o których mowa w § 7 w pkt 2.

Rozdział 4

Porozumienia dotyczące wspólnego ubezpieczenia od pewnych typów ryzyka

§ 12. Wyłączenie stosuje się do porozumień dotyczących powstawania i prowadzenia działalności przez grupy ubezpieczeniowe lub reasekuracyjne.

§ 13. 1. Wyłączenie stosuje się, o ile:

- 1) udział produktów ubezpieczeniowych oferowanych przez członków grupy nie przekracza 10% w rynku właściwym w przypadku grup ubezpieczeniowych lub 15% w rynku właściwym w przypadku grup reasekuracyjnych;
- 2) każdemu z członków grupy ubezpieczeniowej lub reasekuracyjnej przysługuje prawo wystąpienia z grupy bez ponoszenia dodatkowych kosztów, a okres wypowiedzenia nie przekracza 6 miesięcy.

2. W przypadku:

- 1) ubezpieczeń od zdarzeń katastroficznych, których prawdopodobieństwo wystąpienia jest niewielkie, a kwoty odszkodowania wysokie;
 - 2) ubezpieczeń od zdarzeń, które ze względu na szczególne okoliczności wiążą się ze zwiększonym ryzykiem
- progi procentowe określone w ust. 1 w pkt 1 odnoszą się jedynie do produktów ubezpieczeniowych identycznych lub substytucyjnych oferowanych w ramach grupy, z wyłączeniem identycznych produktów ubezpieczeniowych lub produktów substytucyjnych oferowanych przez członków grupy niezależnie, z zastrzeżeniem ust. 3.

3. Przepis ust. 2 znajduje zastosowanie, o ile:

- 1) żaden z członków danej grupy nie należy jednocześnie do innej grupy oferującej identyczne produkty ubezpieczeniowe lub ich substytuty;
- 2) w odniesieniu do produktów, o których mowa w ust. 2 w pkt 2, produkty oferowane w ramach grupy stanowią nie więcej niż 15% produktów ubezpieczeniowych lub ich substytutów oferowanych przez członków grupy.

§ 14. 1. Porozumienia objęte wyłączeniem mogą określać:

- 1) typy ryzyka ubezpieczanego przez grupę;
- 2) zasady przyjęcia do grupy;
- 3) zakres odpowiedzialności na własny rachunek członków grupy ubezpieczeniowej lub reasekuracyjnej;
- 4) zasady występowania członków z grupy;
- 5) zasady funkcjonowania grupy.

2. Porozumienia dotyczące grup reasekuracyjnych mogą ponadto określać:

- 1) wysokość udziałów we wspólnym przedsięwzięciu, które nie podlegają wspólnej reasekuracji;
- 2) koszt reasekuracji, w tym koszty prowadzenia działalności przez grupę, a także wynagrodzenie należne członkom grupy działającym w charakterze reasekuranów.

§ 15. Wyłączenia nie stosuje się, o ile:

- 1) ze względu na charakterystykę ubezpieczanych typów ryzyka prowadzenie przez członków grupy indywidualnej działalności na rynku właściwym nie wiąże się z trudnościami uzasadniającymi zawiązanie grupy;
- 2) co najmniej jeden z członków grupy posiada pozycję umożliwiającą mu wywieranie decydującego wpływu na zachowania rynkowe więcej niż jednej grupy prowadzącej działalność na tym samym rynku;

- 3) celem lub skutkiem zawiązania lub prowadzenia działalności przez grupę jest podział rynku.

§ 16. Z zastrzeżeniem przepisów § 14, wyłączenie stosuje się do porozumień dotyczących grup ubezpieczeniowych zawierających:

- 1) zobowiązanie, w celu bycia objętym ubezpieczeniem w ramach grupy, do:
 - a) podjęcia środków zapobiegawczych,
 - b) stosowania zaakceptowanych przez grupę ogólnych lub szczególnych warunków ubezpieczeń,
 - c) stosowania taryf składek i prowizji ustalonych przez grupę;
- 2) zobowiązanie do przedstawiania do akceptacji przez grupę wypłat wszelkich odszkodowań z tytułu wspólnie ubezpieczonego ryzyka;
- 3) zobowiązanie do powierzenia grupie prowadzenia negocjacji w sprawie reasekuracji członków grupy;
- 4) zakaz reasekuracji indywidualnych udziałów we wspólnie udzielonym ubezpieczeniu.

§ 17. Z zastrzeżeniem przepisów § 14, wyłączenie stosuje się do porozumień dotyczących grup reasekuracyjnych zawierających:

- 1) zobowiązanie, w celu bycia objętym reasekuracją w ramach grupy, do:
 - a) podjęcia środków zapobiegawczych,
 - b) stosowania zaakceptowanych przez grupę ogólnych lub szczególnych warunków ubezpieczeń,
 - c) stosowania taryf składek i prowizji ustalonych przez grupę;
- 2) zobowiązanie do przedstawiania do akceptacji przez grupę wypłat wszelkich odszkodowań z tytułu wspólnie reasekurowanego ryzyka, przekraczających określoną wysokość, lub przekazania takich roszczeń grupie do wspólnego rozpatrzenia;
- 3) zobowiązanie do powierzenia grupie prowadzenia negocjacji w sprawie zawierania umów retrocesji w imieniu i na rzecz członków grupy;
- 4) zakaz reasekuracji indywidualnych rezerw lub dokonywania retrocesji udziałów.

Rozdział 5

Porozumienia dotyczące ustalania standardowych zasad badania i certyfikacji

§ 18. Wyłączenie stosuje się do porozumień dotyczących ustalenia, uznawania i rozpowszechniania:

- 1) specyfikacji technicznych, a także standardowych zasad badania i certyfikacji urządzeń zabezpieczających, jak również ich instalacji i konserwacji;
- 2) warunków, a także szczegółowych zasad badania i certyfikacji przedsiębiorców prowadzących dzia-

łalność w zakresie instalacji i konserwacji urządzeń zabezpieczających.

§ 19. Wyłączenie stosuje się, o ile:

- 1) specyfikacje techniczne oraz zasady badania i certyfikacji są precyzyjne, uzasadnione technicznie i współmierne do funkcji przedmiotowego urządzenia;
- 2) zasady badania i certyfikacji przedsiębiorców prowadzących działalność w zakresie instalacji i konserwacji urządzeń zabezpieczających są obiektywne, niedyskryminujące i odnoszą się do posiadanych przez nich technicznych kwalifikacji;
- 3) specyfikacje techniczne i zasady badania i certyfikacji są określone i rozpowszechniane z zastrzeżeniem, że przedsiębiorcy prowadzący działalność ubezpieczeniową są uprawnieni do akceptowania urządzeń zabezpieczających, a także przedsiębiorców prowadzących działalność w zakresie instalacji i konserwacji urządzeń zabezpieczających niespełniających powyższych specyfikacji i zasad;
- 4) specyfikacje techniczne i zasady badania i certyfikacji są dostępne dla każdego na żądanie;
- 5) wniosek o badanie może być złożony w każdym czasie;
- 6) badania nie wiążą się dla wnioskodawcy z obciążeniami przekraczającymi uzasadnione koszty ponoszone przez podmiot przeprowadzający badanie;
- 7) proces badania i certyfikacji nie trwa dłużej niż 6 miesięcy od dnia złożenia wniosku, z wyjątkiem sytuacji, gdy przedłużenie tego procesu jest uzasadnione względami technicznymi;
- 8) dokument certyfikacyjny jest wydawany w formie pisemnej;
- 9) odmowa wydania dokumentu certyfikacyjnego jest wydawana w formie pisemnej i zawiera uzasadnienie, a także kopię dokumentacji przeprowadzonych badań;
- 10) odmowa uwzględnienia wniosku o przeprowadzenie badań jest wydawana w formie pisemnej.

Rozdział 6

Przepisy przejściowe i końcowe

§ 20. Przepisy niniejszego rozporządzenia stosuje się także do porozumień zawartych przed dniem jego wejścia w życie.

§ 21. Rozporządzenie obowiązuje do dnia 31 lipca 2007 r.

§ 22. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: w z. *M. Pol*